

Kennen omvat de muziektheorie zoals in de syllabus omschreven. De leerlijn is opgebouwd volgens een 'psychologische' ordening: wat heb je nodig om het volgende te kunnen begrijpen? De basis wordt gevormd door twee hoofdstukken (noten lezen), dan de verschillende muzikale bouwstenen in aparte hoofdstukken, vervolgens een aantal hoofdstukken over meer gecompliceerde muzikale processen en tot slot vier hoofdstukken met veel leerbare termen.

De uitleg over de muziektheorie is puntig en efficiënt.

Elke theorieparagraaf wordt direct gevolgd door opdrachten.

9 MELODIE

9.1 INLEIDING

EEN MELODIE IS EEN OPEENVOLGING VAN TONEN, VAN VERSCHILLENDE TOONHOOGTE, MET EEN GEORGANISEERDE EN HERKENBARE VORM.

Toonhoogtes op zich betekenen nog niets. Ze gaan pas wat betekenen wanneer ze geordend worden in bijvoorbeeld een reeks of een melodie. Dit hoofdstuk gaat over melodieën. Het woord melodie komt van het Griekse 'melos' en betekent 'lied' of 'melodie'.

Een melodie is 'horizontaal', dat wil zeggen: je hoort de tonen na elkaar. Daar tegenover staat harmonie (of akkoord) waarin je de tonen tegelijkertijd ('verticaal') hoort.

Ritme is een belangrijk element in melodieën. Of het nu gaat om het woordritme van het Gregoriaans of het metrische (in de maat) ritme van de meeste andere muziek. Wanneer je van een populair liedje de toonhoogtes houdt, maar het ritme drastisch verandert, herken je het liedje nauwelijks meer.

Vanaf het moment dat harmonie een dominant muzikaal element werd (in de Barok), heeft het ook de melodie beïnvloed. Melodieën worden gebaseerd op akkoordtonen (met of zonder afwijkingen of versieringen).

In hoeverre muziek melodisch is, het ritme belangrijk is of de melodie gebaseerd is op akkoordtonen, is afhankelijk van de stijlperiode waarin de muziek geschreven is. Vandaar dat in het hier volgende af en toe verwezen wordt naar een bepaalde stijlperiode uit Verkennen.

Opdrachten

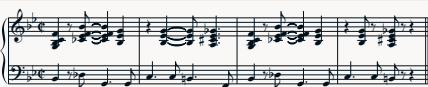
A Omcirkel de juiste woorden in de omschrijving.
Een melodie is *horizontaal* / *verticaal*: je hoort de tonen *na elkaar* / *tegelijkertijd*.
Een akkoord is *horizontaal* / *verticaal*: je hoort de tonen *na elkaar* / *tegelijkertijd*.

B Wat zie je? Schrijf het juiste woord onder de regel. Kies uit: melodie, ritme, akkoord.

A.C. JOEIM
ONE NOTE SAMBA

This is just a lit - tle sam - ba built up - on a sin - gle note

There's so man - y peo - ple who can talk and talk and talk and just say noth - ing

Elk hoofdstuk is opgedeeld in eenduidige paragrafen. Elke paragraaf behandelt één onderwerp dat meteen aan het begin in een definitie omschreven staat.

9.2 MOTIEF

EEN MOTIEF IS DE KLEINSTE MELODISCHE OF RITMISCHE FIGUUR IN EEN COMPOSITIE, ZO KARAKTERISTIEK DAT JE DE COMPOSITIE ERAAN HERKENT.

Een motief bestaat uit tenminste twee tonen en moet een herkenbaar ritme hebben om het tot leven te brengen.

L. VAN BEETHOVEN
SYMFONIE NR. 9

motief

Meestal bestaat een motief uit drie, vier of zelfs meer tonen. Hieronder staan nog een paar voorbeelden.

NOLAN/CREWE
LADY MARMALADE

Hey sis - ta, go sis - ta, soul sis - ta, flow sis - ta,

motief

L. VAN BEETHOVEN
SYMFONIE NR. 5

motief

Zo'n motief is in alle gevallen de bouwsteen voor de hele compositie. Het is met het motief en de verwerking ervan (zie hierna) dat de componist eerst zijn idee presenteert en daarna uitlegt. Maar om het uit te kunnen leggen is het in muziek, net als in taal, noodzakelijk om begrijpelijke zinnen te maken.

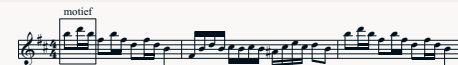
Opdrachten

A Wat zijn de kenmerken van een motief? Vink de juiste antwoorden aan.

- Een motief is de bouwsteen van een compositie.
- Een motief is karakteristiek voor een compositie.
- Een motief wordt altijd alleen letterlijk herhaald.
- Een motief kan een ritme of een melodie zijn.
- Een motief heeft minstens twee tonen.
- Een motief heeft maximaal zeven tonen.
- Een motief heeft altijd toonhoogte.
- Een motief kan herhaald en gevarieerd worden.

J.S. BACH
BADINERIE

Je ziet het begin van de *Badinerie* van J.S. Bach. Het motief is omlijnd.

motief

B Hoe vaak zie je het motief (letterlijk of gevarieerd) in deze regel? _____ keer.